

คนสองเพศ: ปัญหาและสิทธิในเพศสรีระ

สุมาลี มหณรงค์ชัย*

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันที่รับบทความ 20 มกราคม พ.ศ. 2567

วันที่แก้ไขบทความ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2567

วันที่ตอบรับบทความ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ศึกษาความหมาย ประเพณี และกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุคคลสองเพศ ผลการศึกษาพบว่า บุคคลสองเพศแตกต่างจากบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศประเภทอื่น พวกเขาประสบปัญหาการไม่ได้รับสิทธิในการกำหนดเพศทางกายภาพดั้งเดิมให้แก่ตนเอง เนื่องจากกำเนิดมามีอวัยวะเพศกำกวมร่างกายของพวกเขาจึงถูกมองว่าเป็นความผิดปกติในพัฒนาการทางเพศ และถูกกำหนดเพศสภาพรวมทั้งปรับแต่งเพศสรีระ (ที่ยังไม่ชัดเจนแต่เปลี่ยนแปลงได้เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น) ตามเพศสภาพนั้นอย่างรวดเร็วเพศที่บุคคลสองเพศได้รับจึงไม่ใช่เพศทางธรรมชาติของพวกเขา แต่เป็นเพศคู่ (ไม่ใช่ชายก็หญิง) ตามอิทธิพลของวัฒนธรรม การกำหนดเพศสภาพและเพศสรีระให้แก่บุคคลสองเพศแบบนี้สะท้อนชีวจริยธรรมแบบเก่าที่ขัดแย้งกับความหลากหลายทางธรรมชาติ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจึงเป็นความเจ็บปวดอย่างยิ่งทั้งทางร่างกายและจิตใจของบุคคลกลุ่มนี้จากการที่พวกเขาถูกตีตราและทำให้เป็นปกติในทางวัฒนธรรมตั้งแต่กำเนิด การสนับสนุนสิทธิทางเพศสรีระของบุคคลสองเพศคือการที่สังคมตระหนักถึงความเป็นมนุษย์ของพวกเขาภายใต้ชีวจริยธรรมชุดใหม่ที่เน้นรักษาความสมดุลระหว่างธรรมชาติกับวัฒนธรรม

คำสำคัญ: บุคคลสองเพศ; เพศคู่; วัฒนธรรม; ความหลากหลายทางธรรมชาติ; ชีวจริยธรรม

* ผู้รับผิดชอบบทความ: sumaleema2@gmail.com

Intersexual Person: Problems and the Right in Physical Sex

Sumalee Mahanarongchai*

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

Received 20 January 2024

Received in revised 1 June 2024

Accepted 14 June 2024

Abstract

This research article studies the meaning, types, and problematic cases of intersexual persons. The study shows that intersexual persons are different from other types of gender-diverse persons due to the lack of the right to determine their original sex. Being born ambiguous in their genitals, they have their bodies treated as disorders of sex development. Their gender is first determined, and their physical sex, though unclear but changeable at puberty, is then quickly and surgically altered to match the predetermined gender. So, the physical sex given to intersexual persons is not their natural and original sex, but is based on binary sex (either male or female) influenced by culture. Determining gender and sex to intersexual persons in this way reflects outdated bioethics, which focuses only on culture in contrast to natural diversity. The results are thus enormous physical and mental sufferings of these persons, as they are stigmatized and normalized in and for culture from birth. Supporting the right for intersexual persons to determine their physical sex, not only their gender, reflects social recognition of their humanity under the new bioethics which focuses on the balance between nature and culture.

Keywords: intersexual person; binary sex; culture; natural diversity; bioethics

* Corresponding author: sumaleema2@gmail.com

DOI: 10.14456/tujournal.2025.11

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประชาคมโลกในศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญต่อบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้น แต่การเรียกร้องสิทธิให้แก่บุคคลเหล่านี้ในสังคมปัจจุบัน ส่วนใหญ่ยังจำกัดวงอยู่ที่เสรีภาพในการแสดงออกและการแต่งงานเป็นหลัก การเรียกร้องสิทธิเช่นนี้เกี่ยวข้องกับเพศวิถี (sexuality) และเพศสภาพ (gender)¹ ของบุคคลภายหลังกำเนิดแล้ว จำนวนมากของผู้ที่เรียกร้องสิทธิแบบนี้เป็นบุคคลข้ามเพศที่มีรสนิยมการใช้ชีวิตแตกต่างตรงข้ามจากเพศกำเนิดของตัวเอง พวกเขาต้องการเลือกเพศสภาพให้แก่ตนเองโดยปฏิเสธเพศสรีระเดิมที่ได้รับมาตั้งแต่เกิด เช่น เกิดมามีอวัยวะเพศชายแต่ต้องการใช้ชีวิตแบบผู้หญิง

อย่างไรก็ดี ในบรรดาบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ยังรวมถึงกลุ่มของผู้มีสองเพศในหนึ่งร่างกาย (หรือมีเพศสรีระกำกวม) ตั้งแต่กำเนิดไว้ด้วย การเกิดมามีอวัยวะเพศกำกวมคือไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายตอนแรกคลอดนั้น ทำให้บุคคลกลุ่มนี้มีเพศทางกายภาพ (หรือเพศสรีระ - sex/ physical sex) แตกต่างจากคนทั่วไปรวมทั้งบุคคลข้ามเพศดังกล่าวข้างต้น การเรียกร้องสิทธิให้แก่คนหลากหลายทางเพศโดยดูเฉพาะเพศวิถีและเพศสภาพหลังกำเนิดจึงอาจใช้ไม่ได้กับบุคคลสองเพศ

เนื่องจากมีเพศสรีระกำกวมตั้งแต่เกิด ทำให้ไม่มีใครบอกได้ว่าเพศที่แท้จริงของแต่ละคนในกลุ่มบุคคลสองเพศคืออะไร การที่ทารกคนหนึ่งไม่รู้ว่าจะเพศที่แท้จริงของตนเองคืออะไร แล้วเขาจะสามารถเติบโตขึ้นมามีสถานะทางเพศในสังคมได้อย่างไร บุคคลที่เกิดมามีสองเพศ (หรือมีอวัยวะเพศกำกวม) จึงมักถูกตัดสินเพศจากบุคลากรทางการแพทย์โดยดูจากอวัยวะเพศที่เด่นชัดกว่า กล่าวอีกนัยก็คือ ทารกที่มีอวัยวะเพศกำกวมมักถูกกำหนดเพศโดยอำนาจภายนอกคือบุคลากรทางการแพทย์ด้วยเจตนาที่ดี ตรงนี้เป็นเรื่องน่าสนใจศึกษาว่าการกำหนดเพศสรีระของบุคคลที่เกิดมามีสองเพศ (หรือมีอวัยวะเพศกำกวม) โดยบุคลากรทางการแพทย์เป็นสิ่งที่เหมาะสมและเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดหรือไม่ อีกทั้งบุคคลที่เกิดมามีลักษณะพิเศษเช่นนี้จำเป็นต้องมีเพศสภาพตามที่สังคมเชื่อและกำหนดให้ตั้งแต่เกิดหรือไม่

¹ เพศมีหลายความหมาย แต่ที่นิยมอ้างถึงมีสามความหมายที่เชื่อมโยงกัน ความหมายที่หนึ่งคือ *เพศสรีระ* (sex/physical sex) คือเพศในความหมายของอวัยวะเพศที่ปรากฏในร่างกายของแต่ละคน ความหมายที่สองคือ *เพศสภาพ* (บางแห่งอ่านเพศสภาวะหรือเพศสถานะ - gender) คือเพศในความหมายที่ถูกประกอบสร้างทางสังคม โดยสังคมกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ทางเพศแบบใดแบบหนึ่ง อาจเรียกว่าความเป็นหญิงหรือชายที่สังคมกำหนดให้สมาชิกแต่ละคน ความหมายที่สามคือ *เพศวิถี* (sexuality) คือเพศในความหมายที่เป็นวิถีชีวิตทางเพศที่หล่อหลอมขึ้นจากความรู้สึกนึกคิดของบุคคลหนึ่ง รวมถึงความปรารถนา การแสดงออก และพฤติกรรมทางเพศของบุคคลนั้น นับเป็นการให้ความหมายเพศของปัจเจกบุคคล นอกจากนี้ยังมีคำสำคัญอื่น เช่น *อัตลักษณ์ทางเพศสภาพ* (gender identity) หมายถึงตัวตนทางเพศที่แต่ละบุคคลประกอบสร้างความหมายให้แก่ตนเองผ่านการรับรู้เพศสรีระ เพศวิถี และเพศสภาพ ของตนเองซ้ำ ๆ โดยบุคคลต้องการที่จะยืนยันอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของตนเองในแบบเฉพาะ แม้ว่าจะขัดแย้งกับเพศสรีระตามกำเนิดหรือขัดกับเพศสภาพทางสังคมก็ตาม (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน กฤตยา อาชวนิจกุล และ กาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2551 ; นฤพนธ์ ดัวงวิเศษ, 2563)

ความผิดปกติของอวัยวะที่ไม่สร้างฮอร์โมนเพศชายหรือสร้างน้อยเกินไป หรือเอนไซม์สังเคราะห์ฮอร์โมนเพศชายทำงานไม่ปกติ บ้างเกิดความบกพร่องทางพันธุกรรมของยีนหรือเอนไซม์ บ้างก็ได้รับฮอร์โมนเพศหญิงมากเกินไปในระหว่างมารดาตั้งครรภ์ (วิจารณ์ พานิช, 2526)

กะเทยเทียมชายที่ทางการแพทย์ค้นพบมักปรากฏออกมาสามแบบ แบบที่หนึ่ง เด็กจะมีอวัยวะเพศหญิงปรากฏชัดที่ภายนอก อวัยวะเพศชายหลบอยู่ภายใน ทำให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูแบบเด็กผู้หญิง ทั้ง ๆ ที่ระบบสืบพันธุ์หญิงของพวกเขาทำงานไม่สมบูรณ์ แบบที่สอง เด็กมีอวัยวะเพศชายปรากฏชัดที่ภายนอกแต่มีมดลูกอยู่ภายใน กลุ่มนี้มักได้รับการเลี้ยงดูแบบเด็กผู้ชาย แบบที่สาม เด็กมีอวัยวะเพศกำกวมที่ภายนอก มักมีรูปร่างสัณฐานโน้มเอียงไปในทางเพศชายมากกว่า (Williams, 1952) ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ยุคต่อมาสามารถแยกกลุ่มของเด็กที่เกิดมา มีอวัยวะกำกวมได้มากขึ้น โดยมีการจัดประเภทอวัยวะเพศกำกวมออกเป็น 7 กลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศเฉพาะในแบบสองเพศ (Hill, 1977)

ปัจจุบัน (ปี 2023) บุคคลสองเพศได้รับการจัดประเภทกว้าง ๆ ตามลักษณะของโครโมโซมไว้ 4 กลุ่ม (National Library of Medicine, 2023) ได้แก่

1. กลุ่ม 46, XX intersex: บุคคลสองเพศในกลุ่มนี้มีโครโมโซมเพศหญิง (XX) มีรังไข่และมดลูกเป็นปกติอยู่ภายใน แต่อวัยวะเพศภายนอกปรากฏออกไปทางเพศชาย คนกลุ่มนี้ถูกเรียกขานในภาษาการแพทย์เก่าว่ากะเทยเทียมหญิง สาเหตุที่พบมากที่สุดเกิดจากต่อมหมวกไตทำงานเกินปกติ นอกจากนี้อาจมีสาเหตุจากการได้รับฮอร์โมนเพศชายในระหว่างมารดาตั้งครรภ์มากเกินไป มารดามีเนื้องอกในรังไข่ หรือบุคคลมีภาวะขาดเอนไซม์ aromatase ซึ่งทำหน้าที่ในการปรับฮอร์โมนเพศ
2. กลุ่ม 46, XY intersex: บุคคลสองเพศในกลุ่มนี้มีโครโมโซมเพศชาย (XY) แต่อวัยวะเพศภายนอกกำกวมและดูออกไปทางเพศหญิง พวกเขาก็คือกะเทยเทียมชายในภาษาการแพทย์เก่า การที่อวัยวะเพศพัฒนาออกมาแบบนี้เกิดจากฮอร์โมนเพศทำงานไม่ปกติ และเสียสมดุล อวัยวะซึ่งทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมนเพศชายพัฒนาอย่างไม่สมบูรณ์ การขาดเอนไซม์ที่ทำหน้าที่กระตุ้นการสร้างฮอร์โมนเพศชาย (testosterone) หรือการขาดสาร 5-alpha-reductase (หรือ 5 α -reductase) เป็นต้น
3. กลุ่ม true gonadal intersex: บุคคลสองเพศในกลุ่มนี้มีเนื้อเยื่อที่พัฒนาเป็นรังไข่และอวัยวะ มีระบบสืบพันธุ์ภายในแบบรวมคู่ (ovotestis) หรือมีอวัยวะสร้างเซลล์สืบพันธุ์สองอย่าง (รังไข่กับอวัยวะ) อยู่ร่วมกัน พวกเขาอาจมีโครโมโซมเพศหญิง เพศชาย หรือผสมผสานก็ได้ ภาษาการแพทย์เก่าเรียกบุคคลกลุ่มนี้ว่ากะเทยแท้ สาเหตุที่พัฒนาการของอวัยวะเพศเป็นเช่นนี้ยังไม่สามารถยืนยันชัดเจน
4. กลุ่ม complex or undetermined intersex: บุคคลสองเพศในกลุ่มนี้มีโครงสร้างของโครโมโซมเพศแตกต่างจากแบบทั่วไป เช่น มีโครโมโซมเพศแบบ XO บ้างก็มีชุดโครโมโซมเพศเกินกว่าปกติ เช่น XXY, XXX เหล่านี้เป็นพัฒนาการที่เกิดในระดับการจัดเรียงชุด

โครโมโซมเพศ ทำให้ทารกเกิดมามีอวัยวะเพศกำกวมเพราะการจัดเรียงโครโมโซมไม่เป็น 23 คู่เหมือนคนทั่วไป แต่เป็น 22 หรือ 24 คู่ เป็นต้น (Briggs, 1963)

ในทางวิทยาศาสตร์กายภาพ กะเทยคือพัฒนาการหนึ่งของสิ่งมีชีวิตที่พยายามจะปรับตัวให้อยู่รอดตามธรรมชาติ สัตว์และพืชหลายชนิดโดยธรรมชาติมีสองเพศในรูปร่างเดียวกัน การพิจารณาเพศจากโครโมโซม XX (เพศหญิง) กับ XY (เพศชาย) ใช้ไม่ได้กับสัตว์ปีกและแมลงหลายชนิด แม้ในกรณีของมนุษย์ก็มีการค้นพบโครโมโซมเพศที่ต่างจาก XX และ XY (เช่น มีแบบ XO หรือ XXY) ปลาหลายชนิด เช่น ปลานกขุนทองตัวใดตัวหนึ่งสามารถเปลี่ยนเพศไปมาระหว่างเพศผู้กับเพศเมีย ซึ่งปลาตัวเมียสามารถเปลี่ยนเป็นตัวผู้ได้ภายในไม่กี่ชั่วโมงหลังจากปลาตัวผู้ในฝูงนั้นตายลง สัตว์จำพวกหอยทาก เพรียงทะเล และปลาน้ำลึกจำนวนหนึ่งที่ค้นพบแล้วก็มีอวัยวะเพศสองอย่างในร่างกาย คือมีทั้งระบบสืบพันธุ์เพศผู้และเพศเมียในตัวเอง สัตว์เหล่านี้จึงเป็นกะเทยโดยธรรมชาติ หรือเป็นสัตว์สองเพศในทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับคำว่ากะเทยที่ถูกให้ความหมายโดยวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งเลย

ยิ่งความก้าวหน้าในทางวิทยาศาสตร์มีมากขึ้นเพียงใด ความเห็นว่าเพศของสัตว์รวมทั้งเพศของมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม่อาจถูกกำหนดให้แน่นอนตายตัวก็ยิ่งได้รับการสนับสนุนมากขึ้นเพียงนั้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเรื่องของเพศไม่สามารถสรุปออกมาเป็นโครงสร้างของยีนชุดใดชุดหนึ่ง การค้นพบทางวิทยาศาสตร์ใหม่ ๆ ทำให้เพศเป็นประเด็นที่พบกรณียากเกินกว่ากรณีที่เชื่อกันว่าเป็นปกติเสียอีก กฎว่าด้วยเพศคู่ชาย-หญิง (binary sex) จึงอาจไม่ใช่ข้อเท็จจริงทางธรรมชาติ แต่เป็นการหล่อหลอมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ขัดแย้งกับการค้นพบทางธรรมชาติด้วยซ้ำ นักวิทยาศาสตร์การแพทย์จำนวนไม่น้อยยืนยันว่า เพศไม่ใช่ลักษณะจำเพาะ แต่เป็นกระบวนการแห่งวิวัฒนาการที่ดำเนินอยู่ตลอดเวลา เพศผู้และเพศเมียถาวรจึงไม่มีอยู่จริง (Cawadias, 1941)

ยิ่งกว่านั้น การขาดเอนไซม์ 5 α -reductase ของตัวอ่อนในครรภ์และทารกหลายกรณีทำให้การปรากฏขึ้นของอวัยวะเพศและลักษณะของเพศชายเน้นชัดและเด่นชัดเมื่อโตเป็นวัยรุ่นแล้ว ซึ่งการค้นพบเหล่านี้ทำให้เพศไม่อาจถูกมองเป็นบางสิ่งที่มีอยู่เป็นคู่ตั้งแต่ต้น แต่เป็นชุดลักษณะของแบบคู่ที่พัฒนาไปเรื่อย ๆ และเปลี่ยนแปลงได้ (The British Medical Journal, 1979) โดยหลายคนค้นพบว่าตนเองเป็นบุคคลสองเพศเมื่อเป็นวัยรุ่นแล้วก็มี เพศจึงไม่ใช่เรื่องของยีนหรือพันธุกรรมเท่านั้น และความเป็นหญิงหรือชายก็ไม่ได้ขึ้นกับโครโมโซม อวัยวะสืบพันธุ์ หรือฮอร์โมนเพศ (Money อ้างถึงใน Hill, 1977) กล่าวโดยง่ายก็คือ ตอนเกิดมามนุษย์ทั้งหลายไม่มีความแตกต่างทางเพศ บทบาททางเพศและเพศในทางจิตวิทยาเริ่มต้นขึ้นเมื่อบุคคลมีอายุประมาณ 18 เดือนขึ้นไป

นักวิชาการเช่น Allchin (2006) เสริมว่า ถ้าเราลดทอนเพศให้เป็นเรื่อง “ปกติ” กับ “ไม่ปกติ” หรือถ้าเรามองว่าเพศปกติคือเพศหญิงหรือเพศชายเท่านั้น ทักษะคิดเช่นนี้ส่งเสริมการมองเพศผ่านเกณฑ์ทางวัฒนธรรมมากกว่าจะเป็นการเข้าใจธรรมชาติของวิวัฒนาการแห่งชีวิต ดังนั้น แม้แต่เรื่องของเพศสรีระ (หรือเพศทางกายภาพ) แบบหญิงและชายที่เราเข้าใจว่าเป็นเรื่องของวิทยาศาสตร์ แท้จริงอาจไม่ใช่เรื่องของวิทยาศาสตร์ก็เป็นได้ ที่ผ่านมามีงานศึกษาวิเคราะห์อคติทางเพศในทางสังคมศาสตร์และสังคมวิทยาพอสมควร ซึ่งสามารถนำมาใช้สนับสนุนข้อโต้แย้งตรงนี้ได้เป็นอย่างดี

อันใด เป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่ถูกกำหนดเพศ หรือเป็นประโยชน์ต่อสังคมที่ขาดองค์ความรู้แต่ต้องการจัดการกับความแปรปรวนหลากหลายของธรรมชาติ

เมื่อความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติไม่อาจถูกทำให้เป็นแนวคิดที่คงทนถาวร (เพราะขัดกับกฎธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา) ประกอบกับการมีสองเพศในหนึ่งร่างกายทำให้ระบบความสัมพันธ์ทางสังคมวุ่นวายเพราะไม่รู้จะนับญาติสาโลหิตอย่างไร ในกรณีของกะเทยแท้ คน ๆ หนึ่งจะเป็นพ่อของเด็กคนหนึ่งไปพร้อมกับเป็นแม่ของเด็กอีกคนหนึ่งได้อย่างไร ในกรณีของกะเทยเทียม คน ๆ หนึ่งจะเป็นผู้หญิงไปพร้อมกับเป็นผู้ชายได้อย่างไร ความหลากหลายทางธรรมชาติจึงต้องถูกควบคุมด้วยการทำให้เป็น “ปกติ” ในทางวัฒนธรรมเพื่อสนับสนุนการอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์ที่เต็มไปด้วยโครงสร้างทางอำนาจที่ซับซ้อนผ่านระเบียบแบบแผนในความสัมพันธ์ชุดต่าง ๆ และเพศสรีระก็ถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อกำหนดมาตรฐานและระเบียบแบบแผนสำหรับการดำเนินชีวิตในทางสังคม (Foucault 1998)

การทำให้เป็นปกติที่ถูกใช้เป็นมาตรฐานทางเพศในเกือบทุกสังคมก็คือถ้าไม่เป็นผู้หญิงก็ต้องเป็นผู้ชาย บุคคลที่มีระบบสืบพันธุ์และอวัยวะเพศสองอย่างในร่างกายเดียวไม่สามารถเข้าพวกใดพวกหนึ่งในความเป็นปกติของเพศคู่ได้ พวกเขาจึงผิดปกติและมีชีวิตที่น่ารังเกียจ ถูกมองว่าเป็นคนบาป ในทางศาสนา มีวิบากกรรมชั่วติดตัวมามาก หรือเป็นความผิดพลาดน่าอับอายของครอบครัว ซึ่งทั้งหมดเหล่านี้เราสามารถตีความว่าเป็นม่านมายาของวัฒนธรรมเพศคู่ได้ทั้งสิ้น

ยิ่งกว่านั้น ปัญหาทางเพศสรีระของบุคคลสองเพศเป็นปัญหาเฉพาะที่ไม่เกิดขึ้นกับบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศประเภทอื่น เนื่องจากบุคคลที่เกิดมามีอวัยวะเพศกำกวมไม่สามารถกำหนดอัตลักษณ์ทางเพศให้แก่ตนเองผ่านรูปสัณฐานของเพศสรีระที่ติดตัวมา ชีวิตทางเพศของพวกเขาจึงถูกกำหนดหรือมอบหมายโดยอำนาจภายนอกที่มองว่ารูปลักษณะทางเพศของพวกเขาผิดปกติอยู่เสมอ ในสังคมที่คล้อยตามความเป็นปกติของเพศคู่หญิง-ชาย ผู้เกิดมามีสองเพศในวัฒนธรรมที่พัฒนาน้อยและไม่เปิดกว้างมักได้รับการปฏิบัติอย่างแบ่งแยกและถูกรังเกียจเดียดฉันท์ ทารกหลายคนถูกทำให้ตายโดยเจตนา (infanticide) เพียงเพราะผู้ใหญ่เชื่อว่าร่างกายของพวกเขาคือมลทินและเป็นปัญหาในการอยู่ร่วมกับคนอื่น (Carpenter, 2020)

แม้ทารกสองเพศหลายคนจะสามารถเติบโตและใช้ชีวิตเหมือนคนอื่น แต่พวกเขาก็จะถูกปฏิบัติอย่างแบ่งแยกและรังเกียจ หลายคนไม่สามารถจัดงานแต่งงานในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา บางคนฆ่าตัวตายเพราะถูกเหยียดหยันและปฏิเสธครั้งแล้วครั้งเล่า และบางคนก็ต้องการติดคุกตลอดชีวิตโดยไม่ตั้งใจก่ออาชญากรรมเพราะสังคมทำให้พวกเขาไม่สามารถใช้ชีวิตเยี่ยงมนุษย์ทั่วไปได้ ดังเช่นกรณีของ “เอก” (นามสมมติ) ผู้ถูกกำหนดเพศสภาพให้เป็นผู้หญิงจากเพศสรีระที่กำกวมแต่กำเนิด แม้ว่าเพศวิถีของเขจะเป็นแบบผู้ชายซึ่งค่อย ๆ แสดงออกมาอย่างเด่นชัดเมื่อโตแล้ว การเกิดมามีเพศสรีระกำกวมแต่ถูกกำหนดให้มีเพศสภาพที่ตรงข้ามกับธรรมชาติของร่างกายตัวเองทำให้เอกต้องทุกข์ทรมานกับการใช้ชีวิตในสังคมนานกว่าสี่สิบปี (ราชพล เจริญศิริ, 2563) หรือกรณีของจอห์น (John - ชื่อเรียกผู้ชาย) ที่ถูกเลือกเพศให้เป็นหญิงภายใต้ชื่อว่าโจน (Joan - ชื่อเรียกผู้หญิง) เพราะทีมแพทย์เชื่อว่า

- เมื่อเพศในทุกความหมายที่ใช้ในสังคมปัจจุบันล้วนเกี่ยวข้องกับกฎเพศคู่ซึ่งเป็นเรื่องของวัฒนธรรมมากกว่าธรรมชาติ คำเรียกบุคคลเช่น “กะเทย” หรือ “บุคคลสองเพศ” ซึ่งถูกให้ความหมายไม่ตึงในสังคม แท้จริงก็เป็นเพียงชื่อเรียกปรากฏการณ์ทางธรรมชาติแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นกับร่างกายของมนุษย์บางคนตามเหตุปัจจัย การมีสองเพศในหนึ่งร่างกายเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นในกระบวนการวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตได้เสมอ แต่ในกรณีของมนุษย์นั้น สภาวะเพศกำกวมไม่เอื้อให้เกิดการสืบพันธุ์ได้มากขึ้น ตรงนี้ถือว่าเป็นความแตกต่างของเผ่าพันธุ์มนุษย์จากสัตว์อื่นแต่ก็ไม่ใช่ความผิดปกติทางธรรมชาติ เมื่อทารกเกิดมาไม่ผิดปกติ การแทรกแซงเพศสรีระของเขาจึงควรเกิดขึ้นน้อยที่สุดและเฉพาะกรณีจำเป็นเท่านั้น ซึ่งการแทรกแซงทางการแพทย์มีความจำเป็นในหลายกรณีที่เนื้อเยื่ออาจพัฒนาไปเป็นมะเร็งหรือโรคบางอย่าง เป็นต้น

บุคคลสองเพศในความหมายที่เป็นกลางและยอมรับกันทุกวันนี้คือ **มนุษย์ที่มีระบบเพศ**
อันไม่สามารถเข้าได้กับความหมายของเพศเดิมที่ยอมรับเฉพาะเพศหญิงหรือเพศชาย พวกเขามีธรรมชาติ

ทางกายภาพที่แตกต่าง ไม่อาจเข้าพวกกลุ่มคู่แต่ก็ได้แปลว่าผิดปกติ ไม่ใช่คนบาป และไม่ใช่ผู้ป่วย ที่ต้องการการรักษาอย่างฉุกเฉิน บุคคลสองเพศหลายคนสามารถใช้ชีวิตแบบคนทั่วไปโดยไม่ต้องพึ่งพา การรักษาหรือศัลยกรรม อีกทั้งไม่มีใครรู้ว่าเขาเป็นบุคคลสองเพศจนกระทั่งจากโลกนี้ไปก็มี บุคคลเหล่านี้ ไม่เรียกร้องสิทธิให้สังคมสนใจ ตรงกันข้าม พวกเขาดูเหมือนต้องการสิทธิของการใช้ชีวิตแบบที่ ไม่ต้องมีคนสนใจและไม่ต้องการถูกตีตรา กำหนด หรือถูกกระทำทางร่างกายให้ต้องมีอวัยวะเพศแบบใด แบบหนึ่งในเวลาที่ร่างกายยังไม่พร้อมให้คำตอบต่างหาก (Intersex Society of North America, 2008)

หากเรายอมรับว่าการเกิดมามีสองเพศในร่างกายเดียวเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติแบบหนึ่ง รวมทั้งบุคคลสองเพศคือภาพปรากฏของความแตกต่างในพัฒนาการทางเพศ (differences of sex development) ที่ไม่ใช่ความบกพร่องของพัฒนาการทางเพศ (disorders of sex development) บุคคลสองเพศก็พึงได้รับสิทธิของการใช้ชีวิตปกติเยี่ยงสามัญชนทั่วไป ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ บอกเราว่าเพศเป็นเรื่องของแบบคู่ที่เปลี่ยนแปลงได้ บางครั้งฮอร์โมนเพศทำงานไม่สมดุลเพราะขาดสาร บางอย่างในเวลากำเนิด สภาพอากาศที่เต็มไปด้วยสารพิษ ตลอดจนอาหารและยาที่มารดาตั้งครรภ์ ได้รับอย่างไม่ถูกต้อง ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีส่วนทำให้พัฒนาการทางเพศสรีระของเด็กแรกเกิดผันแปร และกำกวมได้ในช่วงแรกของชีวิต เมื่อทั้งหมดเป็นเรื่องของธรรมชาติที่แปรปรวน การให้สิทธิแก่บุคคล สองเพศที่จะกำหนดเพศสรีระและเพศสภาพของตนเองได้เมื่อร่างกายพร้อมโดยบุคลากรทางแพทย์ จะตัดสินใจเรื่องเพศของพวกเขาเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับโรคอันตรายอื่นเท่านั้น ก็น่าจะเป็นเรื่องที่ สังคมยอมรับหรือเห็นด้วย เพราะการให้สิทธิแบบนี้ไม่ใช่การกระทำที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อ สังคมโดยภาพรวม กล่าวคือ ไม่มีผู้ใดได้รับความเดือดร้อนจากการให้สิทธิแก่บุคคลสองเพศในการ กำหนดเพศสรีระให้แก่ตนเอง

ที่ผ่านมา มีผู้เสนอให้ชะลอการระบุเพศของบุคคลกลุ่มนี้ซึ่งก็มีเหตุผลน่ารับฟัง แต่การชะลอการ กำหนดเพศให้แก่บุคคลสองเพศก็เป็นดาบสองคมโดยเฉพาะกับบุคคลสองเพศนั่นเอง เพราะการที่เด็ก คนหนึ่งไม่สามารถระบุเพศชายหรือหญิงโดยเร็วย่อมทำให้ผู้เกี่ยวข้องสับสนและทำให้เด็กถูกล้อเลียน ได้ง่ายกว่าจากข้อมูลที่เป็นสาธารณะมากเกินไป การเกิดมาเป็นบุคคลสองเพศไม่ใช่เรื่องบกพร่องเสีย หาย แต่การจะทำให้คนทั่วไปยอมรับความหลากหลายทางธรรมชาติได้นั้นอาจเป็นเรื่องยากและเสี่ยงภัย ยิ่งกว่า โดยเฉพาะคนทั่วไปที่ไม่รับรู้หรือไม่สนใจข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ การเกิดมามีสภาวะเพศ กำกวมไม่ได้คุกคามชีวิตของผู้ใด แต่สามารถคุกคามความเชื่อของผู้คนในสังคม ด้วยเหตุนี้ ขอบเขต ของการเรียกร้องและรักษาสีตติทางเพศสรีระของบุคคลสองเพศที่เรากำลังพิจารณาจึงควรครอบคลุม เรื่องดังนี้

1. ในส่วนของบุคลากรทางการแพทย์: การแทรกแซงทางเพศแก่ทารกและเด็กที่มีอวัยวะเพศ กำกวมนั้นพึงกระทำในระดับที่เกี่ยวข้องกับโรคร้ายแรงอื่นทางกายเท่านั้น เช่น กลุ่มโรค congenital adrenal hyperplasia (CAH) ส่วนภาวะอาการบางอย่างเช่น the genitalia of an androgen-insensitive person นั้นไม่ถือว่าเป็นโรค (Dreger, 1998) จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขภาวะอาการเหล่านี้อย่างฉุกเฉิน

บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศประเภทอื่น และการเรียกร้องสิทธิให้แก่บุคคลสองเพศคือการยอมรับให้พวกเขาสามารถกำหนดเพศสรีระของตนเองได้โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนทางการแพทย์ที่ปกปิดซับซ้อน และไม่ต้องผ่านเงื่อนไขทางสังคมที่ยุ้งยาก

ดังนั้น การเรียกร้องสิทธิให้แก่บุคคลสองเพศจึงเป็นการเรียกร้องให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถมีสิทธิกำหนดเพศสรีระให้แก่ตนเองได้ด้วย ไม่ใช่แค่สามารถเปลี่ยนเพศสภาพทางสังคมเท่านั้น การให้สิทธิบุคคลเหล่านี้ได้กำหนดเพศสรีระให้แก่ตนเองก็คือควรมีการแทรกแซงทางการแพทย์ในการกำหนดเพศแก่พวกเขาในช่วงปฐมวัยในระดับน้อยที่สุด และสังคมทุกภาคส่วนควรประคับประคองบุคคลเหล่านี้ในฐานะเป็นผู้เกิดมาแตกต่างแต่ไม่ผิดปกติดังกล่าวนั่นเอง

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเราพบว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องซับซ้อนและหลากหลายกว่าที่คิดมาก แม้แต่เพศในความหมายที่เป็นอวัยวะเพศ (หรือเพศสรีระ) ก็ยังเป็นเรื่องของวัฒนธรรมกำหนด มุมมองที่มีต่อเพศจึงขึ้นอยู่กับว่าเราให้ความสำคัญต่อความหลากหลายทางธรรมชาติหรือให้คุณค่าต่อระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์มากกว่ากัน ซึ่งไม่ว่าจะเลือกทางใด การรักษาดุลยภาพระหว่างธรรมชาติกับวัฒนธรรมน่าจะเป็นคำตอบที่ดีที่สุดสำหรับกรณีของบุคคลสองเพศ

การตัดสินใจทางเพศสรีระของบุคคลกลุ่มนี้ควรเกิดจากความต้องการทางร่างกายของพวกเขา โดยได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลรอบข้าง ขณะเดียวกัน สังคมในยุคข้อมูลของศตวรรษที่ 21 ก็ควรช่วยกันทำให้ทัศนคติเรื่องเพศมีความเปิดกว้าง เป็นธรรม และสอดคล้องกับการค้นพบทางธรรมชาติ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เพิ่มพูนขึ้นมีส่วนช่วยให้มนุษย์ตระหนักรู้ข้อเท็จจริงทางธรรมชาติอันแตกต่างจากค่านิยมทางสังคม เพื่อที่ว่าเราจะสามารถรักษาดุลระหว่างธรรมชาติกับวัฒนธรรมได้มากขึ้น

เพศสรีระในสายตาของนักวิทยาศาสตร์ แพทย์ และนักวิชาการจำนวนมากในปัจจุบันคือผลลัพธ์ของความหลากหลายทางวิวัฒนาการธรรมชาติ ซึ่งไม่อาจจำกัดกรอบอยู่ในกฎเพศคู่ (ไม่ชายก็หญิง) ในแบบที่เราเคยเชื่ออีกต่อไป จากกรณีของบุคคลสองเพศที่พบมากขึ้นทำให้เราทราบว่าแม้แต่เพศทางกายภาพ (หรือเพศสรีระ) ก็ไม่ใช่สิ่งที่ถูกกำหนดโดยชีววิทยา แต่ถูกกำหนดขึ้นจากการประกอบสร้างทางวัฒนธรรม (Lebacqz, 1997)

เพศในทุกความหมายที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมกำหนดทั้งสิ้นไม่ยกเว้นแม้แต่เพศสรีระ เพศที่อยู่ภายใต้กฎคู่ก็เป็นเรื่องของการทำให้เป็นปกติทางวัฒนธรรมซึ่งขัดแย้งกับการค้นพบความหลากหลายทางธรรมชาติด้วยซ้ำ การพยายามรักษาความเป็นปกติทางสังคมโดยไม่เคารพความหลากหลายทางธรรมชาติอาจก่อให้เกิดเผด็จการของความเป็นปกติได้โดยง่าย และเผด็จการของ (การพยายามทำให้เกิด) ความเป็นปกติในเรื่องเพศ (คือถ้าไม่เป็นชายก็ต้องเป็นหญิงเท่านั้น) ก็สะท้อนออกมาเป็นความเจ็บปวดของบุคคลสองเพศที่มักได้รับการปฏิบัติแบบคนผิดปกติจากอคติของคนที่ยึดมั่นในความเป็นปกติมากเกินไป และเป็นจริยธรรมแบบสนับสนุนความรุนแรงทางวัฒนธรรมต่อคนที่เกิดมา มีธรรมชาติแตกต่างจากความเชื่อที่ผู้คนในสังคมยึดถือ

ดังนั้น การเรียกร้องสิทธิทางเพศให้แก่บุคคลกลุ่มนี้ (รวมทั้งการให้บุคคลกลุ่มนี้ได้เรียกร้องสิทธิทางเพศสรีระให้แก่ตนเอง) ก็คือการชี้ให้เห็นด้านลบของชีวจริยธรรมชุดเก่าที่มองบุคคลสองเพศเป็นผู้ป่วยหรือไม่ปกติที่ต้องได้รับการแก้ไขให้เป็นปกติ และนำเสนอชีวจริยธรรมชุดใหม่ซึ่งมองว่าบุคคลสองเพศเป็นคนปกติที่มีเลือดเนื้อ จิตใจ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับผู้อื่น พวกเขาได้ชื่อว่า เป็นบุคคลสองเพศเพียงเพราะระบบเพศของพวกเขาเข้าไม่ได้กับความหมายของเพศทางวัฒนธรรมแบบเก่าที่ยอมรับเพียงเพศคู่หญิงชายเท่านั้น

หากสังคมไม่บังคับให้พวกเขาต้องอยู่ภายใต้เพศแบบใดแบบหนึ่งเพื่อรักษาระเบียบความสัมพันธ์ทางสังคมโดยเร็ว หรือยึดหยุ่นให้พวกเขาสามารถมีสิทธิในการกำหนดเพศสรีระของตนเองได้ วันหนึ่งร่างกายของพวกเขาจะบอกเองว่าเพศที่ถูกต้องของพวกเขาคือเพศใด การรื้อรันทำหนดเพศสภาพและปรับเพศสรีระของพวกเขาให้เข้ากับเพศสภาพที่คนอื่นเลือกให้ จึงอาจเป็นการมัดมือชกบุคคลกลุ่มนี้ให้สามารถใช้ชีวิตสอดคล้องกับธรรมชาติของพวกเขา และอาจทำให้เมตาธรรมแปรเปลี่ยนเป็นความรุนแรงทางวัฒนธรรมผ่านการใช้สิทธิอำนาจของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกลุ่มเพื่อจัดการกับบุคคลสองเพศในฐานะคนผิดปกติได้อย่างง่ายดายและโดยไม่รู้ตัว การศึกษาเรื่องนี้รวมทั้งการเรียกร้องสิทธิในเพศสรีระให้แก่บุคคลกลุ่มนี้จึงมิได้มีเป้าหมายเพื่อสำรวจความหลากหลายทางธรรมชาติเกี่ยวกับเพศและความหมายของเพศเท่านั้น แต่เพื่อตรวจสอบชุดจริยธรรมที่สังคมไทยใช้กับบุคคลสองเพศ รวมทั้งปลุกสำนึกแห่งคุณธรรมในใจของมนุษย์ทั้งหลาย (รวมทั้งตัวเรา) ที่อยู่ร่วมกันในสังคม

เนื่องจากความหลากหลายทางเพศที่ระบุในปัจจุบันมีมากขึ้นเรื่อย ๆ สังคมไทยจึงอาจจำเป็นต้องเรียนรู้ความหมายของเพศในมิติที่กว้างและเป็นสากลมากขึ้น การทำความเข้าใจของคนสองเพศทำให้เรามองเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลสองเพศ บุคคลข้ามเพศ และบุคคลแปลงเพศด้วย อย่างไรก็ตาม ยังมีกลุ่มของผู้มีความหลากหลายทางเพศอีกหลายแบบที่ดูกำกวมและยังไม่สามารถอธิบายให้ชัดเจนว่าเป็นแบบใด ยกตัวอย่างเช่น ผู้มีความหลากหลายประเภท Queer หรือ Questioning (Q)

เครียร์เป็นประเภทของความหลากหลายที่บุคคลไม่ต้องการกำหนดทิศทางเพศหรือยังไม่สรุปอัตลักษณ์ทางเพศสภาพให้แก่ตนเองในเวลาใดเวลาหนึ่ง จำนวนไม่น้อยของบุคคลกลุ่มนี้เป็นพวกที่ตั้งคำถามกับเพศสรีระและเพศสภาพทั้งหลายที่มีอยู่ แต่ไม่จัดให้ตัวเองเข้าไปอยู่ในความหมายของเพศกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (American Psychiatric Association, 2019) ภาวะกำกวมที่ไม่ตัดสินใจเช่นนี้ต่างจากภาวะเพศกำกวมที่ตัดสินใจไม่ได้หรือไม่ บุคคลสองเพศจัดเป็นบุคคลแบบเครียร์ประเภทหนึ่งด้วยหรือไม่ หรือการไม่กำหนดอัตลักษณ์ทางเพศสภาพให้แก่ตนเองจะทำให้พวกเขาเสียสิทธิทางเพศบางอย่างหรือไม่ ฯลฯ ประเด็นคำถามเหล่านี้เป็นเพียงตัวอย่างของหัวข้องานวิจัยที่สามารถต่อยอดศึกษาออกไปได้อีกมากมาย

บทความนี้เป็นเพียงบทความวิจัยนำร่องที่มีเป้าหมายทำให้ผู้อ่านรับรู้และเข้าใจบุคคลสองเพศอย่างถูกต้องและเป็นธรรม ที่ผ่านมากำหนดเพศให้แก่บุคคลผู้เกิดมามีอวัยวะเพศกำกวมเป็นหน้าที่ของบุคลากรทางการแพทย์ บทความนี้จึงนำเสนอเนื้อหาที่โน้มเอียงไปในเรื่องของการแพทย์มิได้เน้นข้อมูลทางสังคมศาสตร์มาอธิบายอคติทางเพศ จึงยังมีพื้นที่อีกมากมายสำหรับงานวิจัยในอนาคต

ที่สามารถต่อยอดบทความวิจัยชิ้นนี้ ผ่านการสังเคราะห์แนวคิดของนักคิดนักปรัชญาที่มีชื่อเสียงในทางปรัชญาและสังคมวิทยา เช่น Michel Foucault, Stefanos Milkidis, Judith Butler เข้ากับปัญหาของบุคคลสองเพศที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ยิ่งเราทำความเข้าใจเรื่องนี้มากเพียงไร เราก็จะยิ่งมองเห็นอคติทางเพศที่เกี่ยวข้องกับมิติการเมือง ศีลธรรม และวัฒนธรรมมากขึ้น และยังเรามองเห็นอคติทางเพศดังกล่าวได้มากขึ้นเพียงไร เราก็จะยิ่งมองเห็นความเป็นมนุษย์ของพวกเขาที่ไม่เกี่ยวข้องกับอคติใด ๆ ได้มากเพียงนั้น ซึ่งแน่นอนว่าการเข้าใจเรื่องเหล่านี้ย่อมเอื้อประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในทางสังคม

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤตยา อาชวนิจกุล และกาญจนา ตั้งชลทิพย์. (2551). มิติ “เพศ” ในประชากรและสังคม. [เอกสารงานประชุมวิชาการ]. ประชากรและสังคม. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นฤพนธ์ ดัวงวิเศษ. (2558, 12 มิถุนายน). มานุษยวิทยากับการศึกษาพฤติกรรมข้ามเพศและรักเพศเดียวกัน. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. <https://anthropology-concepts.sac.or.th/articles/4>.
- นฤพนธ์ ดัวงวิเศษ. (2563). แนวคิดเรื่อง “ความหลากหลายทางเพศ” ในกระบวนทัศน์วิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 28(3), 312-339.
- พระชาย วรธัมโม. (2554, 2 พฤศจิกายน). “คนสองเพศ” กับการถูกทำให้หายไปจากสังคม. คมชัดลึกออนไลน์. <https://www.komchadluek.net/amulet/113686>.
- พระวรธรรม. (2558, 23 ธันวาคม). 5 ความเชื่อที่ทำให้คุณสะดุดเรื่องเพศ (ไม่ว่าคุณจะเป็นคนรักเพศเดียวกันหรือรักเพศตรงข้าม). ประชาไท. <https://prachatai.com/journal/2015/12/63124>.
- ราชพล เจริญศิริ. (2563, 27 มิถุนายน). ภาวะเพศกำกวม: ชีวิตที่เคว้งคว้างและความหวังใหม่ในฐานะบุรุษ. สำนักข่าวบีบีซีไทย. <https://www.bbc.com/thai/53203163>.
- วิจารณ์ พานิช, (2524, 1 พฤศจิกายน). กะเทยก็เป็นกรรมพันธุ์ (ตอนที่ 1). หมอชาวบ้าน เล่มที่ 31. <https://www.doctor.or.th/article/detail/6941>.
- วิจารณ์ พานิช, (2526, 1 ธันวาคม). กะเทยก็เป็นกรรมพันธุ์. หมอชาวบ้าน เล่มที่ 56. <https://www.doctor.or.th/article/detail/6679>.
- วิจารณ์ พานิช, (2527, 1 กุมภาพันธ์). จะให้เป็นผู้หญิงก็โตไป จะให้เป็นผู้ชายก็เล็กไป เฮ้อ!. หมอชาวบ้าน เล่มที่ 57. <https://www.doctor.or.th/article/detail/6695>.
- สรเพชร บุญจวงศกุลชัย, (ม.ป.ป.). พยาธิวิทยาแบบสืบพันธุ์ชาย. สืบค้น 3 มกราคม, 2567 จาก. <http://cai.md.chula.ac.th/chulapatho/chulapatho/lecturenote/male/index.html#top>.

Thailand Board of Investment. (2566). ข้อมูลทั่วไปด้านประชากร. สืบค้น 3 มกราคม 2567, <https://www.boi.go.th/index.php?page=demographic>.

ภาษาอังกฤษ

- Allchin, D. (2006). Male, Female and/or -?: How Does Nature Define the Sexes? *The American Biology Teacher*, 68(6), 372-375.
- American Psychiatric Association. (2019, December 11). The 'Q' in LGBTQ: Queer/ Questioning. <https://www.psychiatry.org/news-room/apa-blogs/the-q-in-lgbtq-queer-questioning#>.
- Briggs, D. K. (1963). Chromosomal Anomalies in Hermaphroditism and Other Sexual Disorders. *Advances in Sex Research*, 1, 213-218.
- Bromwich, A. F. (1955). True Hermaphroditism. *The British Medical Journal*, 1(4910), 395-397.
- Carpenter, M. (2016). The human rights of intersex people. *Reproductive Health Matters*, 24(47), 74-84.
- Carpenter, M. (2020). The OHCHR background note on human rights violations against intersex people. *Sexual and Reproductive Health Matters*, 28(1), 13-16.
- Cawadias, D. (1941). Hermaphroditism: A Historical Approach. *The British Medical Journal*, 2(4222), 818-819.
- Diamond, M. (1997). Sexual Identity and Sexual Orientation in Children with Traumatized or Ambiguous Genitalia. *The Journal of Sex Research*, 34(2), 199-211.
- Dreger, A. D. (1998). "Ambiguous Sex": Or Ambivalent Medicine? Ethical Issues in the Treatment of Intersexuality. *The Hastings Center Report*, 28(3), 24-35.
- Feder, E. K. & Karkazis, K. (2008). What's in a Name? The Controversy over "Disorders of Sex Development." *The Hastings Center Report*, 38(5), 33-36.
- Felton, A. & Painter, K. (2024, March 31). *What Is Intersex?* WebMD. <https://www.webmd.com/sex/what-is-intersex>
- Foucault, M. (1998). *The History of Sexuality:1 The Will to Knowledge*. : Penguin Books.
- Hill, S. (1977). The Child with Ambiguous Genitalia. *The American Journal of Nursing*, 77(5), 810-814.
- Intersex Society of North America. (2008). *What is intersex?*. Retrieved January 5, 2024, from https://isna.org/faq/what_is_intersex/.

- Lebacqz, K. (1997). Difference of Defect? Intersexuality and the Politics of Difference. *The Annual of the Society of Christian Ethics*, 17(1997), 213-229.
- National Library of Medicine. (2023). *Intersex*. MedlinePlus. Retrieved January 7, 2024, from <https://medlineplus.gov/ency/article/001669.html>.
- Planned Parenthood. (n.d.). *What's intersex?*. Retrieved January 8, 2024, from <https://www.plannedparenthood.org/learn/gender-identity/sex-gender-identity/>.
- The British Medical Journal. (1979). Sex And Intersex. *The British Medical Journal*, 2(6198), 1094-1095.
- Williams, D. I. (1952). The Diagnosis of Intersex. *The British Medical Journal*, 1(4771), 1264-1270.